TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
Phone: Office 365, Editorial Dep't 832
Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Elis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syvänen, Alex Sevo, Toivo A. Johnson, A. N. Koskela.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Murhaajat ja poliittiset vangit

Sota Saksaa vastaan päättyi jo kolmatta vuotta sitten. Silloin päättyi myös se kriisi, jonka vuoksi niin sanottu vakoilulaki ja muut kansalaisvapauksia rajottavat sota-ajan lait laadittiin. Niin sanotuissa sivistysvaltioissa tunnustetaan yleensä tämmöiset lait poikkeuksellisiksi ja niistä luovutaan niin pian kuin kriisiaika on ohitse. Myöskin pidetään oikeudenmukaisena, että poikkeuslakien uhriksi mielipiteidensä takia joutuneet kansalaiset, niin sanotut poliittiset vangit, jotka asetetaan toiseen kategoriaan kokonaan kuin tavalliset rikokselliset, vapautuvat tuomiostaan samaan aikaan kuin poikkeuslait käyvät tarpeettomiksi. Jo varhain sodan päättymisen jälkeen Europan maiden hallitukset myönsivät yleisen amnestian tämmöisille poliittisille vangeille. Useat näistä vapautetuista vangeista ovat jo parikin vuotta astelleet vapaina miehinä ja vaikutusvaltaisina ottaneet osaa julkiseen toimintaan, usein hallituksen oppositionin kiivaimpina johtajina.

Tämäkin "täydellisen" porvarillisen demokratian maa luetaan sivistysmaiden joukkoon. Tätä maata on ylistetty kansanvaltaisten maiden esikuvaksi, sen kansanvaltaiset laitokset saavat hakea vertojaan, sen historialliset ja yhteiskunnalliset traditsionit nojautuvat kokonaan kansanvallan ihanteille. Sen perustuslaissa on mainio ihmisoikeuksien julistus, mikä takaa kaikille omantunnon, kokoontumisen, puhutun ja painetun sanan vapauden luovuttamattomat oikeudet. Ja kuitenkin poliittisten vankien kohtelu tässä maassa on taantumuksellisempaa kuin missään muualla. Amnestiaa poliittisille vangeille ei ole vieläkään annettu — kolmantena rauhan vuotena. Eugene V. Debs ja monet muut poliittiset vangit viskattiin tyrmään vasta sodan päätyttyä ja ovat siellä edelleenkin, vaikka monet edistysmieliset seurat ja ryhmät ovat tehneet lukuisia esityksiä amnestiastsa oikeusvirastolle.

Näiden esitysten johdosta otti oikeusvirasto kuitenkin ennen joulua tarkistellakseen poliittisten vankien asiat ja taipui suosittamaan amnestiaa usealle poliittiselle vangille, m. m. Eugene V. Debsille, esittäen armahdettavista luettelon presidentille. Pian saatiin kuulla, että kaksi murhaajaa ja yksi huumausaineiden kauppias presidentin armosta saivat vapautensa jouluksi, mutta poliittisten vankien amnestiaesitys hauhaantui.

Debs on jo vanha mies, ja hänen ikäiseleen vankilaelämän täytyy olla erittäin riuduttavaa. Inhimillisissä hyveissä hän kelpaisi esimerkiksi kenelle tahansa, moraalinen lujuutensa on pakottanut häntä elämänsä varrella pelkäämättömästi tuomaan julki ajatuksensa persoonallisten etujensakin kustannuksella sortoa ja vääryyttä vastaan. Siinä piilee myös salaisuus minkätähden Debs on kaikkien työläisten kunnoittama ryhmityksistä huolimatta. Agitaattorina ja innostajana hän on kieltämättä ollut aikansa etevin. Ihmisenä ja taistelijana häntä kunnioittavat vihamiehensäkin. Mutta nämä avut, joihin sisältyy ennenkaikkea leppymätön vihollisuus kapitalistista järjestelmää vastaan, ovat juuri seikkoja, jotka kapitalisteille ovat anteeksiantamattomia. Armahdus voidaan kyllä myöntää murhaajille ja muille rikollisille, mutta miehet sellaiset kuin Eugene V. Debs joutavat riutumaan vankilassa elämänsä loppupäivät.

RAUHAARAKASTAVA RANSKA

Kansainliiton puheenjohtaja, ranskalainen Bourgeois, on saanut tämän vuoden Nobel-rauhanpalkinnon. Tiedon saavuttua tästä Geneveen, missä Kansainliitto paraikaa piti kongressiaan, onnittelivat kongressin jäsenet Bourgeoisia mitä lämpöisimmin. Bourgeois, joka ei sen enempää kuin kongressitoverinsakaan räpytellyt silmiään sen takia, että rauhanpalkinto oli joutunut taholle, missä ei mikään käsite ole sen vieraampi kuin rauhankäsite, vastasi onnitteluihin, ettei kunnia tästä suinkaan lankea hänelle vaan hänen isänmaalleen, *Ranskalle*, joka on taistellut oikean asian ja rauhan puolesta.

Rauhanpalkinto taikka sen tuottama kunnia kuului Bourgeoisin mielipiteen mukaan siis oikeastaan Ranskalle.

Harvinaisen yhteensattuman kautta oli ranskalaisessa L'Humanite-lehdessä juuri samana päivänä, kuin Norjan Suurkärjät tekivät rauhanpalkintopäätöksensä, toveri Cachinin kirjoittama artikkeli, jossa käsiteltiin Ranskan rauhanrakkautta. Siinä ei puhuttu mitään siitä, kuinka Ranskan imperialismi viskasi rumanialaiset palkkapyövelit Työl.-Unkarin kimppuun taikka kreikkalaiset turkkilaisten niskaan taikka kotimaisia joukkoja arabialaisten piiskureiksi tai niin poispäin. Cachinin krjotuksessa todettiin van missä määrin Ranskan kaptalistit olivat tuhlanneet ylenpalttista rauhanrakkauttaan Neuvosto-Venäjää kohtaan.

Vuoden 1918 syyskuusta vuoden 1920 helmikuuhun asti tuki Ranskan hallitus Koltshakkia erinäisillä miljaardeilla. Ranska oli muiden liittolaisten kanssa mukana kesällä vuonna 1918 laskemassa maihin Muurmanskilla ja Arkangelissa 40,000 miestä. Vuoden 1918 marraskuusta tämän vuoden heinäkuuhun avusti Ranska Denikiniä ja hänen palkkajoukkojaan miljaardeilla, joiden määrää ei ole koskaan ilmoitettu. Myös Judenitsh tuli, näki ja hävisi Ranskan kustantamana. Samoin Wrangel, joka viime vuoden heinäkuusta lähtien sai tarvitsemansa varat Ranskalta. Vuoden 1919 kesäkuussa taas varusti Ranska osittain omista, osittain kreikkalaisista joukoista 5 divisionaa käsittävän valtausarmeijan, joka marssitettiin Odessan tienoille samaan aikaan kun Ranskan laivasto purjehti Mustalle merelle, mitkä sotaliikkeet päättyivät siihen, että maajoukot joko lyötiin taikka nousivat kapinaan ja laivastokin purjehti jonkun kuukauden perästä takaisin, sen miehistö kun oli niinikään noussut kapinaan. Lisäksi on Ranska kaikille reunavaltioille maksanut lahtaroimisavustusta ja viimeksi pakottanut Puolan sotaan Neuvosto-Venäjää vastaan.

Toveri Cachin toteaa siis kirjoituksessaan, ettei ole sitä Neuvosto-Venäjän rauhaa häirinnyttä, neuvostovaltaa hävittänyttä ja sen asukkaita kymmenin- ja sadointuhansin murhannutta seikkailijaa taikka valtiota, joka ei olisi tehnyt tätä joko Ranskan käskystä taikka avustuksella. Hirvittävät, kolme vuotta kestäneet rosvosodat Venäjällä ja rikollinen saarto, jotka yhdessä ovat syösseet Venäjänmaan äärimmäisen kurjuuden ja perikadon partaalle, ovat siis suurimmalta osaltaan Ranskan suoranaisia aikaansaannoksia, Ranskan, joka ei kuitenkaan hetkeäkään ole muodollisesti ollut sodassa Venäjän kanssa, ja joka niinmuodoin miehillä, varustuksilla ja miljaardeilla on ylläpitänyt puhtainta maantierosvoutta, rauhanhäiritsemistä, tappamista.

Tällaista siis on ollut se Ranskan taistelu oikean asian ja rauhan puolesta, josta rauhanpalkinnon saaja Bourgeois onnittelijoilleen huomautti.

Tämän huomautuksen kerrotaan näissä herättäneen suurta liikutusta. Eikä ihme, sillä tarvitaanhan kerrassaan yliluonnollista mielenmalttia ja pirullisuutta, jotta voidaan sanoa jotakin näin villiä, jotta voidaan puhua rauhanrakkaudesta ja Ranskasta yhtenä ja samana asiana, vaikka koko maailma tietää, että jos puolet Europaa on suorastaan tuhottu, jos koko ihmiskunta sairastaa, niin saadaan tästä onnettomuudesta kiittää suurimmalta osalta Ranskaa, joka ei vieläkään ole saanut kylläkseen verenvuodatuksesta ja hävityksestä.

Mutta työväenluokkaa ei tällainen tekopyhyys ja ilveily liikuta. Sitä pöyristyttää sellainen. — M. Törmä.

AGITATSIONIKURSSEILLE

Astoriaan hommatut länsivaltioiden agitatsionikurssit saivat, niinkuin uutisosastosta on nähty, S. S. Järjestön edustajakokouksen kannatuksen ja siunauksen, joten kurssit alkavat Astoriassa ilmotetulla ajalla, nim. tammikuun 30 p:nä. Ilmottautumisaika kursseille päättyi eilen, 5 p:nä, mutta asiat on niin järjestetty, että ne, jotka eivät kerinneet ilmottautua määräajan kuluessa, voivat nyt vielä ilmottautua S. S. Järjestön keskusvirastoon, tai kurssien johtajille kurssien alkamispäivänä. Halulliset voivat matkustaa Astoriaan ja siis ilmottautua henkilökohtaisesti. Kuitenkin olisi edullista, että pyrkijät ilmottautuvat mahdollisimman aikasin, jotta jo etukäteen voitaisiin järjestää ja suunnitella kurssien työnjaosta ym. seikoista.

UNKARIN JÄRJESTYNEIDEN TYÖLÄISTEN KONGRESSI

Ruotsin "Social-Demokratenin" Unkarin erikoiskirjeenvaihtaja kirjoittaa Unkarin ammattijärjestö-kongressista m. m. seuraavaa:

Ensi kerran diktatuurin kukistumisen jälkeen kokoontuivat Unkarin ammattiyhdistysten edustajat v. k. 31 p. kongressiinsa Budapestissa. 215 valittua edustajaa edusti 250,000 ammatillisesti järjestynyttä Unkarin työläistä. Neuvotteluissa oli myöskin läsnä poliisiviranomaisten edustaja. Kongressin avajaispäivänä oli sotajoukkoosastoja varattu kaiken mahdollisuuden varalta. Nuo suuremmoiset valmistelut niin siviili- kuin sotilasviranomaisten taholta olivat kuitenkin tarpeettomia, sillä kongressin kulku oli ylipäänsä rauhallinen, kuten nykyisten olosuhteiden vallitessa saattoi odottaakin. Kongressin selostajana oli Gezo Malasits, joka aina sen jälkeen kuin diktatuuri kukistui, on koettanut johtaa kynsin hampain vastaantaistelevan köyhälistön sovintoon nykyisten valkoisten vallanhaltijain kanssa.

Kongressissa tehtiin useita päätöslauselmia. Ensimäisessä päätöslauselmassa sanotaan mm.

"Unkarin ammattijärjestökongressi toteaa:

1) että Unkarin köyhälistö ja vakituiset toimihenkilöt, yleensä köyhä väestö kaupungeissa ja maalla ei ole koskaan elänyt sellaisessa kurjuudessa kuin nykyään. Tuleva talvi uhkaa tulla kauheammaksi kuin mikään edellisistä talvista tähän asti on ollut. Elintarpeiden kallistuminen ja puute sekä samoin puute polttoaineista ja vaatetustarpeista tulevat tekemään lähestyvän talven sietämättömäksi työtätekevälle luokalle;

2) ettei hallitus ja viranomaiset ole tehneet mitään työttömyyden rajoittamiseksi, joten kurjuus on vain yhä lisääntynyt;

3) ettei hallitus pidä huolta 46 pros. väestöä, johon kuuluu 39,75 pros. ruumiillisen ja henkisen työn tekijää (virkamiehiä lukuunottamatta) ja sen kautta, ettei se ryhdy teollisuuden ja kaupan jälleenelvyttämiseen vahingoittaa se myöskin 54 prosenttiin nousevan maataviljelevän väestön etuja;

4) ettei ole ryhdytty mihinkään tehoisiin toimenpiteisiin taistelussa kallista aikaa vastaan. Kaikkien tavaroiden hinnat kallistuvat alati ja nopeasti, kun sitävastoin palkkoja ei nosteta samassa suhteessa kuin hinta-taso nousee;

5) että seitsemän vuotta kestäneen ihmisten ja omaisuuksien köyhdyttämisen jälkeen jokainen valtio pitää vain työvoimassa olevaa arvoa todellisena.

Todettuaan kaikki nämä tosiasiat vaatii ammattikongressi, joka edustaa 215,880 järjestynyttä työläistä ja muita toimihenkilöitä;

että hallituksen tulee huolehtia vastaavista työtilaisuuksista ja estää tehtaita ja muita teollisuuslaitoksia lopettamasta toimintansa sen tekosyyn perusteella, että raaka-aineista on puute. Ankara kontrolli on saatava aikaan, jotta voitaisiin estää tehtailijoita keinottelemasta raaka-aineilla. Hallituksen tulee sekä ulko- että sisätaloudellispoliittisilla toimenpiteillä tehdä kaikkensa mitä se suinkin voi, voidakseen tuottaa riittäviä määriä raaka-aineita Unkariin. Jotta nämä vaatimukset voitaisiin onnellisesti viedä perille, täytyy hallituksen kumota yksityiset tuontietuoikeudet;

että hallituksen tulee ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, että hintain laskeminen, jota on huomattavissa muissa maissa, alkaisi vihdoinkin ja tällöin on otettava varteen, että palkat tulevat oikeaan suhteeseen hintoihin.

Tärkein järjestyneen työväen vaatimuksista on kuitenkin persoonallisen ja järjestäytymisvapauden turvaaminen. Järjestynyt köyhälistö voi ainoastaan siten ottaa osaa poliittiseen ja taloudelliseen elämään, kun se saa nauttia samoja vapauksia kuin Europan työläiset kaikissa muissa maissa.

Ammattikongressi vaatii ammatillisen painovapauden turvaa ja — kaiken sensuurin poistamista.

Tästä kertomuksesta käy selville, minkälaista on työläisten elämä Unkarissa taantumuksellisen hallituksen aikana.

Täytyy ottaa huomioon, että kaikilla näillä Unkarin työväen toivomuksilla on vain pintapuolinen merkitys, sillä Unkarin köyhälistö tietää kyllä hyvin, ettei nykyinen hallitus ryhdy koskaan toteuttamaan köyhälistön vaatimuksia.

Kalama, Wash.

Ohjelmailtaman päätti osastomme huvitoimikunta toimeenpanna ensi lauantai-iltana t. k. 8 p. Ate Pakkalan asunnolla. Sisäänpääsy tulee olemaan vapaa kaikille, jotka esittävät jotakin ohjelmaa ja ne, jotka eivät tuo mitään ohjelmaa, peritään 10 senttiä ovirahaa. Lapset vapaasti. Varatkaapa siis ohjelmaa kukin osaltanne, siitä riippuu iltaman hyvin onnistuminen. Nyt, koska huomasin, että järjestömme on vihdoinkin eronnut Amerikan Sosialistipuolueesta, emme nyt saa sen päälle levätä. Nyt luulisi paremmin huvittavan toimia ja tehdä parempaa agitatsionityötä sosialismin selville vesille saattamiseksi.

Osastollamme tulee olemaan työkokous t. k. 16 p. Matti Tuiskun tallolla. Alkamisaika sama kuin ennenkin. Siellä tulee käsiteltäväksi paljon tärkeitä asioita. Muun muassa toimitetaan äänestys haalin rakentamisesta. Nyt meillä on vain yksi haalin paikka. Nyt on kysymys siitä rakennammeko haalin tälle paikalle vai jätämmekö me sen rakentamisen tuonnemmaksi. Tulkaa antamaan äänenne kuuluville, niin on vähemmän jälkipuheita.

Kirjeenvaihtaja.

Rock Springs, Wyo.

Ennen oli täällä vilkkaasti toimiva s. s. osasto. Oli luja valtion suomalainen valtiokomitea. Osaston jäsenluku ei ollut kyllä kovin suuri, tuossa 40—60 vaiheilla. Mutta oli innostusta. Avustettiin puoluelehtiä, kirjoitettiin, väitettiin, laadittiin alustuksia ja olottiin suuntaerimielisyyksiä. Niin oli ennen! Mitäs nyt? Onhan täällä nytkin. On vuoristoalueen aluekomitea. En kuitenkaan ole nähnyt siitä minkäänlaista julistusta. Yksi kokous on kuulemma pidetty. Ei ole osastoille viitsitty kai kirjoittaa mitä siellä on päätetty. Osaston toiminta on lamaannuksissa. Toiset ovat liiaksi vasemmalla, toiset oikealla ja lienee joitakin keskelläkin. Tulin tuossa kuitenkin ajatelleeksi, että emmekö sittekin kaikesta velttoudesta ja erimielisyydestä huolimatta voitaisi yksistä neuvoin tehdä kasvatustyötä kansalaistemme keskuudessa. Juuri tätä kirjoittaessa tulee tietoja S. S. Järjestön edustajakokouksesta, joista selvenee vältös, että S. S. Järjestö on sittenkin vallankumouksellinen, koska se pystyy tuomitsemaan siinä ilmenevän pikkuporvarillisen maailmankatsomuksen. Eihän kellään luulisi nyt olevan syytä olla erossa s. s. osastosta, ainakaan sentähden ettei se ole kyllliksi vasemmistolainen. Paikkakuntamme i.w.w:läiset oikeistolaiset ja vasemmistolaiset, tulkaapa kokoukseen sanomaan minkälainen pitäisi sen osaston olla, johon voisitte kuulua. Keskustellen asiat selvenevät.

W.

Tacoma, Wash.

Kaupunkimme rikostilastoa. Viime vuoden ajalla vangittiin Tacomassa yksi henkilö, joka kymmentä henkilöä kohden. Atomobiili-asetuksen rikkominen on ollut ensi tilalla. Toisena seuraa viinan keitto-, myynti- ja juominen. Kolmannella tilalla on irtolaisuudesta vangitsemiset. Kaikkiaan vangittiin vuoden ajalla 8,952 henkilöä, josta poliisivirastolle oli tuloja $80,000. 292:sta varastetuksi ilmoitetusta automobiilistä sa poliisit takaisin 273. Kauntin vankilassa vieraili 2,051 henkilöä vuoden ajalla.

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLLISIA VIRTAUKSIA ULKOMAILLA

Oikeudenkäyttö Unkarin työväenvallan aikana

Unkarin työväestö joutui ottamaan vallan maaliskuun 21 p. 1919, siten että porvarillinen hallitus oli valmis luovuttamaan ohjat sosialidemokraateille, mutta nämä eivät voineet ottaa valtaa ilman kommunisteja. Viimemainitut taas suostuivat valtaan vain proletaarisen diktatuurin muodossa ja kun muutakaan neuvoa ei ollut, suostuivat sosialidemokraatit siihen. Puolueet lyötiin yhteen ja järjestettiin neuvostovalta. Yhtyminen osottautui kuitenkin keinotekoiseksi, mikä haittasi kovin vallankäyttöä. Kumpikin puoli veti omalle taholleen ja vastakumousta vastassa oli hajallinen kumousvalta. Lopuksi sosialidemokraatit ottivat "pelastaakseen" aseman palaamalla kapitalismiin, mutta kolmen päivän päästä heidät työnsi pois rumanialainen valtaus ja sitä seurannut "valkoinen" valta, jonka nyt koko maailma tuntee terroristisen upseeriklikin läpinäkyväksi esiripuksi.

Työväenvallan ajalta jäi eräitä kokemuksia, joita mukana olleet kertovat kirjasissa. Eräs sellainen on Franz Rakos'in "Kumouksellinen oikeudenkäyttö" (Revolutionäre Gerichtsbarkeit). Sen perusteella on seuraava esitys laadittu.

On luonnollista, että kun työväenvalta tuli proletaarisen vallan muodossa, lakkasi porvarillinen oikeuslaitos toimimasta. Kuten muutkin valtiolaitokset. Ja jo ennenkuin neuvostohallitus ennätti antaa ohjeita, asettivat työväen, sotilaiden ja talonpoikain neuvostot tuomiolaitoksia, joita nimitettiin "vallankumoustribunaaleiksi". Hallitusneuvoston määräyksen mukaan oli näitten tehtävänä käsitellä sellaisia rikoksia, joita sille erityisesti osotettiin. Niiden ei ollut määrä käsitellä tavallisia rikoksia.

Näitä varten ei alussa ollut mitään tuomioistuimia. Eikä tarvittukaan. Tiukka väkijuomien kielto ja luja järjestyksenpito näet alensivat rikollisuuden vähimmilleen. Kapitalistisesta luotto- ja liikejärjestyksestä johtuneet rikokset jäivät myös pois.

Mutta tietenkään eivät rikollisuuden juuret niin hevillä häviä. Ovathan jälellä ihmiset, jopa luokatkin. Niinpä ilmeni varsin pian omistavammassa talonpoikaistossa tylyä itsekkyyttä, ne kun olivat valmiit jättämään kaupungit nälkään. Nopeasti järjestetyt suurtuotannolliset yhteisviljelykset eivät niin nopeasti voineet tyydyttää koko tarvetta. Paljon oli myös irtainta kansaa: demobilisoituja sotilaita, pakolaisia y. m., jotka joukkoutuivat kaupunkeihin. Niiden keskuudessa tapahtui yhtä ja toista. Vangitsemisia suoritettiin ja tarvittiin tuomio-istuimia. Niin joutuivat vallankumoustribunaalit käsittelemään kaikenlaisia asioita. Hallitus vahvistikin tämän säännöksi, rajottaen kuitenkin tribunaalien lukua. Niin tuli niistä yleisiä tuomioistuimia. Heinäkuun lopulla oikeuskomissariaatti kylläkin sai valmiiksi ehdotuksen oikeuslaitoksen uudistukseksi, mutta sitä ei enää ennätetty käsitellä.

Budapestin tribunaalissa oli kaupungin keskusneuvoston asettama presidentti ja jäseniä, jotka se nimitti alueneuvostojen ehdokaslistain perusteella. Tuomiot langetti senaatti, johon kuului puhemies ja kaksi lautamiestä. Vakinaisiksi ja puhemiehiksi nimitettiin taitavimmat; lautamiehiä kutsuttiin tarpeen mukaan. Syyttäjät ja sihteerit nimitti oikeuskomissaari.

Puolustus oli järjestetty siten, että valtion puolesta oli saatavilla oikeuden puheenjohtajan nimittämiä puolustajia (mukana juristeja). Syytetty sai myös ottaa mieleisensä yksityispuolustajan. Tutkintorajaa ei tietenkään ollut ja koko joukko taitavia sekä oikeudentuntoisia maallikoita esiintyi. Puhemies, syyttäjät, sihteerit ja kansliahenkilöt olivat vakinaisella palkalla; tuomarit ja puolustajat saivat päivärahan, joka — kuten palkat yleensä — vastasi työmiehen tuloja.

Vallankumoustribunaali jakaantui kahten ryhmään, joista toinen käsiteli valtiollisia-, toinen kriminaalirikoksia. Poliittisiksi rikoksiksi katsottiin kapina ja sen valmistelu; kiihotus neuvostotasavallan asetusten rikkomiseen; sen toimitsijain virkatointen estäminen; virkatoimen varjolla tehty oikeuden takavarikoiminen sekä varkaus, rosvous ja petos; yhteisen omaisuuden turmeleminen ja tuotannon avoin tai peitetty ehkäiseminen; tarvikekorttien väärinkäyttö ja elintarpeiden jaon häiritseminen; hintakeinottelu sekä virkavallan väärinkäyttö ja lahjusten otto. Lisäksi ne asiat, jotka Vallankumouksellinen Hallitusneuvosto, Neuvostojen Maakokous tai Federatiivisen Keskus-toimeenpaneva Komitea tribunaaleille osottivat.

Kuten sanottu ei oikeusviroissa vaadittu tutkinto-ehtoja. Mutta se ei merkinnyt sitä, etteikö olisi pidetty opetusta tarpeellisena. Niinpä saivat syyttäjäkomissaarit ensin lakimiehen opastuksella tutustua oikeudenkäyttöön. Myös järjestettiin kursseja, joissa opetettiin tuomioistuinkoneiston, rangaistusten, oikeudenkäyntimenetelmän perusteita y.m. Budapestin Marx-yliopistoon suunniteltiin jo proletaarista oikeustiedekuntaa.

Mainittava on myös, että Neuvosto-Unkarissa oli tälläkin alalla toteutettu naisten tasa-arvo. Runsaasti olikin heitä tribunaalien toimissa, syyttäjinä, puolustajina ja senaatinpresidentteinäkin. Monissa, varsinkin erikoisesti naisia kohkevissa asioissa osottivat he suurta tahdikkuutta ja ymmärtämystä.

Tietenkään ei vielä ennätetty kehittää täydellistä rikosoikeudellista systeemiä. Rikoslain säätäminen olisi ollut liian aikainenkin, sillä käytännössähän uutta luodaan. Vanha rikoslaki oli kyllä lakannut olemasta voimassa, mutta tietenkin oli uudenkin oikeuden turvattava yhteiskunnan jäseniä monilta siinä käsitellyiltä yhteiskuntavastaisilta ilmiöiltä. Toiset "rikokset" taas itsestään lakkasivat olemasta rikoksia. Kuten majesteettirikokset, tullirikokset, pörssiä koskevat y.m. Eräistä teoista ei uuden oikeudentunnon perusteella rangaistu. Sellaisia on esim. avio-rikos, lähdettäminen y.m. Sen sijaan johtui kumoustilasta juttuja, joita vanha lakikirja ei tuntenut. Sellaisia olivat: kieltolakirikokset; valheellisten ja paniikki-huhujen levittäminen; toimen luvaton jättäminen; se ettei ilmottanut yli 2,000 kruunun meneviä kalleuksia; rahan vastaanotosta kieltäytyminen; punaarmeijan värväyksen ja kutsunnan vastustaminen; lkolaisille myönnetyn turvan loukkaaminen y.m. Tietenkin esiintyi usein syytösperusteena tottelemattomuus kumouselimien määräyksiä vastaan. Tässä kohdin esiintyi väliin pikkumaistakin virkaintoa eri komissariaattien toimitsijain puolelta, mutta sellainen väheni sittemmin.

Asiain käsittelyn ja tuomioiden perustana oli tuomarien oikeudentunto ja tarve arvio. Kuvaavana kerrottakoon tapaus, jolloin eräs työväenliikkeessä tunnettu toimitsija oli kutsuttu todistajaksi. Tällöin tuli ilmi, että hän — joka oli neuvostovirkailija — oli elintavassaan loukannut proletaarista oikeudentuntoa. Se että hän tässä jutussa oli vain todistajana, ei estänyt tuomareita ottamasta hänenkin asiaansa esille. Hänet tuomittiin pois toimesta ja menettämään valtiolliset oikeutensa.

Viettelyjä aviolupauksella esiintyi myös. Tuomari kehotti tällöin asianomaisia solmiamaan avioliiton. Jos viettelijä ei suostunut tai oli jo naimisissa, tuomittiin hänet suorittamaan korvaus tai vankeuteen.

Käytännön kautta hahmottui myös jo soveliaita asian käsittelytapoja. Jopa siitä valmistui asetusehdotuskin. Pidätyksen voi määrätä syyttäjä, Budapestin Punaisen Vartion valtiollinen valtuutettu, maalla piirikomissari ja kansankomissari ja sisäkomissariaatin poliittinen osasto. Kuulustelun suoritti Punainen Vartio ja valtiolisissa asioissa sisäkomissariaatin poliittinen osasto. Sitten meni asia syyttäjäkomissariaattiin, joka oikeuden presidentin suostumuksella voi keskeyttää jutun. Asianhaarain vaatiessa jäi pidätetty vankilaan. Senaatin presidentille ja syyttäjälle myönnettiin joku aika juttuun parehtymiseen. Jutun käsittelyä johti presidentti. Tuomarit, syyttäjä ja puolustajat saivat esittää kysymyksiä. Puolustajan ja syyttäjän loppupuheitten jälkeen vetäytyi senaatti käsittelemään juttua ja antoi lyhyesti perustellun tuomion.

Tärkeä seikka oli rikosjutuissa psykiatrinen tutkimus. Sitä varten oli erityinen laitos lääkäreineen.

Senaatti oli asiain käsittelyssä täysin vapaa. Nopeasti juttuja käsiteltäessä saattaa tapahtua virheitä. Mutta ne voidaan myös mutkattomasti oikaista. Niinpä tuomittiin eräs kauppias kuritushuoneeseen. Syytetyn puolustusta vaikeutti se, että hänen asuinalueensa joutui rumanialaisten valtaan. Mutta kun muutaman päivän päästä tuli pakolaisten kautta uusia todisteita, oikaisi tuomioistuin viipymättä tuomion ja vapautti miehen.

Ennenkuin ylioikeuden asettamista, voi puhemiehistö, syyttäjäkomissariaatti ja oikeuskomissariaatti määrätä uuden käsittelyn. Tribunaalissa oli myös erityinen armahdussenaatti.

Yhtenäisyyden aikaansaamiseksi keskitettiin vangitsemisasiain ylin ratkaisu valtiollisissa asioissa sisäasiain ja muissa oikeusasiain komissariaatille. Tätä kuitenkin kommunistien taholta ankarasti arvostellaan. Väitetään siitä johtuneen mutkikkuutta ja byrokratiaa sekä kumousaikana tarpeellisen nopean käsittelyn ehkäisyä.

Kirjan tekijä kiittää tuomareiksi kutsuttujen tunnollisuutta. Budapestin vallankumoustribunaali ennätti käsitellä 4,300 jutusta n. 4,000. Syyttäjät ja tuomarit tunsivat vastuunalaisuutensa työtä tekevän kansan edessä, ja kun heillä, kansan lapsina, sen elämä oli tuttua, osasivat he suhtautua sattuneisiin ristiriitoihin ymmärtävästi ja inhimillisesti. Vastavallankumouksellisia vastaan ei ilmennyt sokeaa kostoa, vaan oli ratkaisevana vallankumouksen etu

Kerrottakoon muutamia kuvaavia tapauksia:

Eräs 6 lapsen äiti oli varastanut elintarpeita ja vaatteita nälkäisille lapsilleen. Hänet vapautettiin ja velvoitettiin syyttäjä hankkimaan hänelle toimi. — Tribunaalin puhemiehistö määräsi myös erityisiä komissareja toimittamaan työtä vapautetuille.

Eräässä valtiollisessa jutussa oli yksi syytetyistä työläinen, puusepänsälli. Hän sai ankaramman rangaistuksen kuin porvarilliset.

Muuan sodan aikana toimensa menettänyt postivirkailija oli pitkän hakemisen jälkeen saanut työtä 40 kruunun viikkopalkalla. Kun sillä ei voinut elää, johtui hän varkauteen. Hänet vapautettiin ja työnantaja sai varotuksen, että jos hän vielä maksaa nälkäpalkkoja, saa hän ankaran rangaistuksen.

Pientuotannossa esiintyvästä oppilaiden ja palvelijain riistosta rangaistiin koko joukko mestareita. Jos oppilaissa oli syytä, meni heidän asiansa nuorten tuomioistuimen käsiteltäväksi. Useat jutut soviteltiin.

Hyvin tietäen, että rangaistus- ja vankilajärjestelmä on vanhennut, valmisti oikeuskomissariaatti ehdotuksen rikollisten hoidon uudistamiseksi. Tarkoitus oli lopettaa kuolemanrangaistus ja tarkotukseton vankilakidutus. Neljän ja puolen kuukauden ajallaan tuomitsi Budapestin tribunaali kuolemaan 6 henkilöä, joista 4 vastavallankumouksellista ja 2 ryöstömurhaajaa. Vankiloissa tehtiin uudistuksia: pidettiin luentoja, annettiin opetusta ja järjestettiin töitä. Enimmäkseen tuomittiin yleisiin töihin. Tarkotus oli järjestää työsiirtoloita. Varakkaille tuomittiin sakkoja ja omaisuuden menetyksiä. Proletaareja rangaistiin valtiollisten oikeuksien menetyksellä, joka merkitsi kelvottomuutta neuvostotoimiin. Näiden lisäksi keksivät tuomioistuimet monenlaisia pikkumenetelmiä, joiden kautta pahantapaisia autettiin hyvään yhteiselämään kanssaihmisten joukossa.

Erittäin arvokasta työtä teki kriminoloogninen instituutti, joksi psykiatrinen laitos laajennettiin Tämä uusiaikainen rikollisuuden tutkimuslaitos sai osakseen ulkolaisten sanomalehtikirjeenvaihtajain jakamattoman tunnustuksen.

Erityisenä työnä oli kumoustuomioistuimilla ennestään vireillä olevien juttujen liikvidoiminen. Siinä noudatettiin periaatetta, että jos oli kyseessä rikos, josta nytkin rangaistiin (kiskonta-, elintarverikkomus, törkeä rikos t. m. s.), niin sen käsittelyä jatkettiin. Jos taas juttu johtui kapitalistisen järjestelmän erikoisoloista, jotka jo oli poistettu, sai se raukta. Erityiset oikeudenosastot selvittelivät juristien avulla näitä porvarilliselta järjestelmältä perinnöksi jääneitä vyyhtejä. Näiden joukossa oli n. 2,500 kunnianloukkausjuttua. Ne selvitettiin siten, että kaikki asian omaiset kutsuttiin kokoon oikeustalon pihalle. Senaatin presidentti piti niille puheen, jossa selitti muuttuneita oloja ja kehotti riitapuolia sopimaan pois vanhat vihat. Ja katso, niin tapahtuikin. Vain vajaat 300 jäi tuomioistuimelle. — Kumouskauden loppupuolella alettu ainehiston rikostieteellinen käsittely jäi kesken.

Vastavallankumouksellisten aktiivinen esiintyminen pakotti asettamaan kenttäoikeuksia. Niitä nimitti hallitusneuvosto ja sota-alueelle armeijan johto. Näiden kolmen jäsenen yksimielinen päätös tarvittiin kuolemantuomioon. Käsittely oli julkinen ja puolustus pakollinen. Kenttäoikeuksien esimieheksi nimitettiin Tibor Szamuely ja häneen kohdistui vastakumouksellisten raivo sekä jatkuva panettelu. Rakos kertoo, että hän ei suinkaan ollut se verenhimoinen julmuri, joksi hänet on maalattu. Hän oli hintelä sanomalehtimies, joka rakasti lapsia. Hänen silmissään ja puheessaan leimusi tulinen innostus. Vakaumus oli hänessä elävä ja hän vihasikin vallankumouksen lopsia. Ja vastavallankumouksellisuutta vastaan toimi hän päättävästi. Toukokuussa esiintyneen länsiunkarilaisen vastakumouksen aikana tuomitsi hänen johtamansa oikeus vain 15 johtohenkilöä kuolemaan. Vastustajien jutut kidutuksista ovat valheita. Kesäk. 24 p. lausui hän: "Niin kauan kuin vastakumous elää, maksaa ihmishenki yhtä vähän kuin sodassa. Kuinka paljon tahansa kaatuu rintamalla, se pannaan sodan tiliin, mutta kun vastakumous on voitettu, on mestaus epä-inhimillen julmuus, jonka ehdottomasti tuomitsen."